

**Soovitus ELi nõukogu otsuseks, mis käsitleb uusi
läbirääkimisjuhiseid piirkondliku vabakaubanduslepingu ja
kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Pärsia lahe
Araabia riikide koostöönõukogu ja vastavalt Araabia
Ühendemiraatide, Bahreini Riigi, Katari Riigi, Kuveidi Riigi,
Omaani Sultaniriigi ja Saudi Araabia Kuningriigiga
COM(2025) 194 final**

Otsuse ettepanek koordinatsioonikogule

Kujundada seisukoht

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 10.06.2025

KOKi esitamise tähtpäev 18.06.2025

VV esitamise tähtpäev 26.06.2025

Peavastutaja VÄM. Kaasvastutajad: MKM, RAM, JUSTDIGI, KLIM, REM, SIM.

Ettepaneku selgitus: Ettepanek hõlmab sisuliselt läbirääkimismandaadi uuendamist Pärsia lahe koostöönõukoguga regionaalse vabakaubandusleppe ning huvitatud regiooni riikidega kahepoolsete vabakaubanduslepete sõlmimiseks. Selle raames on komisjon esitanud nõukogule kinnitamiseks uued läbirääkimisjuhised. Vabakaubanduslepete läbirääkimised ELile majanduslikult ja geopoliitiliselt olulise regiooniga on alates 2008. aastast olnud seisakus, kuid arvestades viimastel aastatel tihenunud suhtlust ning muutunud geopoliitilist ja majanduslikku konteksti loodab Euroopa Komisjon nüüd huvitatud riikidega kõnelusi elavdada. Eelmised juhised pärinevad 1989. aastast ning nõuavad uuendamist, et muuhulgas võtta arvesse uusi koostöövaldkondi (sh kestlik areng ja Eestile olulise valdkonnana ka digikaubandus).

Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTS § 152¹ lg 1 p 2);

Sisukokkuvõte

Komisjon esitas 8. mail 2025 ettepaneku (COM(2025) 194 final) läbirääkimisjuhiste uuendamiseks kahepoolsete vabakaubanduslepete sõlmimiseks Pärsia lahe

koostöönõukogu riikidega (Araabia Ühendemiraadid, Bahrein, Katar, Kuveit, Omaan, Saudi Araabia).

Tegemist on 1989. aastat kehtivate ja 2001. aastal läbi vaadatud läbirääkimisjuhiste uuendamisega, millega nõukogu volitas komisjoni Euroopa Ühenduse nimel läbirääkimisi alustama Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega piirkondliku vabakaubanduslepingu või kahepoolsete vabakaubanduslepingute üle. Pärast enam kui kümme aastat kestnud piirkondadevahelisi läbirääkimisi Pärsia lahe koostöönõukoguga võttis nõukogu 2001. aastal vastu muudetud läbirääkimisjuhised, et neid läbirääkimisi uuesti elavdada. Läbirääkimised seiskusid lõpuks 2008. aastal ületamatute erinevuste tõttu vabakaubanduslepingu eesmärkides. Sellest ajast alates on tehtud mitmeid katseid jätkata arutelusid piirkondliku vabakaubanduslepingu üle, kuid arutelusid ei ole veel uuesti alustatud.

Uue hoo andis ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu esimene tippkohtumine 2024. aasta 16. oktoobris, kus lepidi kokku arendada ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu kaubandus- ja investeerimissuhteid. EL pakub võimalust pidada läbirääkimisi vabakaubanduslepingute üle nende Pärsia lahe partneritele läbirääkimisi nende Pärsia lahe partneritega, kes on sellest huvitatud ja jagavad ELi ambitsioonikust. Uuendatud läbirääkimisjuhiste eesmärk on viia need vastavusse ELis ja Pärsia lahe koostöönõukogu riikide praeguste ambitsioonikate strateegiliste suunistega, mis aitavad kaasa rahvusvaheliste standardite edendamisele, majandusreformidele ja ettevõtluskliima parandamisele. Uutes läbirääkimisjuhistes võetakse arvesse ka täiendatud eeskirju kauplejatele ja investoritele, mille keskmes on kestlikkus, et anda võimalus kaasata uusi koostöövaldkondi ja pakkuda uusi turulepääsu võimalusi, tugevdamaks ELi rolli Pärsia lahe riikide privilegeeritud partnerina.

Komisjoni ettepaneku kohaselt peaksid lepingud sisaldama sätteid ainult lepinguosaliste vahelise kaubanduse ja investeringute kohta. Lepingud peaksid olema laiahaardelised ja terviklikud, vastama täielikult Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) reeglitele ning kajastama kohustusi, mille lepinguosalised on võtnud WTO raames. Lepingutega peaks olema ette nähtud kaubavahetuse ja teenustekaubanduse ning välismaiste otseinvesteeringute järkjärguline vastastikune liberaliseerimine. Samuti tuleks komisjoni nägemuse kohaselt lepingutega tunnustada, et kestlik areng on mõlema lepinguosalise kõrgem eesmärk ning et mõlemad lepinguosalised püüavad tagada ja hõlbustada rahvusvaheliste keskkonda ja tööjõudu käsitlevate kokkulepete ja normide täitmist. Enne läbirääkimiste lõppu peaks valmima ka sõltumatu kestlikkushinnang kaubandus- ja investeerimissätete majanduslike, keskkonnavalaste ja sotsiaalsete mõjude kohta.

Lepingud koosneks mh järgnevatest sisuteemadest: kaubavahetus; päritolureeglid; pettusevastased meetodid; haldusvigade käsitlemine; kaubanduse kaitsemeetmed; tolliküsimused ja kaubanduse lihtsustamine; tehniliste kaubandustõkete kõrvaldamine; sanitaar- ja fütosanitaarmedetmed; loomade heaolu; intellektuaalomandiõigused ja

geograafilised tähised; konkurents, subsiidiumid ja riigi osalusega ettevõtted; riigihanked; kaubandus ja kestlik areng; teenused ja investeeringud; digikaubandus; kapitali liikumine; energia ja toorained; väikese ja keskmise suurusega ettevõtjad.

Paralleelselt on komisjon ning ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega alustamas läbirääkimisi individuaalsete strateegiliste partnerluslepete sõlmimiseks, mis sisaldaksid üldisemaid kaubandust puudutavaid sätteid (vastava mandaadi andmine Vabariigi Valitsuse heaks kiidetud 22.05.2025; EISI toimik 25-0185).

Eesmärgid

- Ajakohastada ja asendada eelmised, 1989. aasta vabakaubanduslepete läbirääkimisjuhised, mis vaadati läbi 2001. aastal
- Tõhustada olemasolevat piirkondlikku ja kahepoolset kaubanduskoostööd
- Kaasata kaubanduslepe läbirääkimistes uusi koostöövaldkondi ja pakkuda ELi ettevõtjatele uusi turulepääsu võimalusi
- Tugevdada ELi konkurentsivõimet ja majandusjulgeolekut

Mõju ja sihtrühm

Majandus

Ettevõtlus

Mõju sihtrühmale: Uute võimaluste loomine Eesti ettevõtjatele eri sektoritest, sealhulgas digikaubandusele, lihtsustades ja parandades ligipääsu Laheriikide turgudele

Kaasamine

Ettevõtjad ja erialaliidud, sh Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit jt